

Näringsdepartementet
Enheten för IT, forskning och utveckling
Näringslivsenheten
103 33 Stockholm

Stockholm 2006-03-01

Remissvar: Stöd till forskning och utveckling i små och medelstora företag N2006/541/ITFoU

Bakgrund:

SwedenBIO är branschföreningen för företag inom bioteknik och medicinsk teknik i Sverige och organiserar cirka 110 medlemsbolag. Majoriteten av medlemmarna arbetar med att realisera de förhoppningar på bättre hälsa som dagens snabba framsteg i biovetenskaplig forskning utlovar.

En central utmaning i bioteknisk utveckling är att attrahera långsiktigt och riskvilligt kapital att satsa i tillräcklig utsträckning. I SwedenBIOs årligt återkommande undersökningar bland medlemmarna har skatteincitament för FoU identifierats som den viktigaste bland policyåtgärder för att få branschen i sin helhet att växa och leverera nya behandlingar och arbetstillfällen.

Sammanfattning:

Förslaget är ett tydligt steg i rätt riktning och förhoppningsvis grunden till en framtida hörnsten i en konkurrenskraftig svensk innovationspolitik. Förslaget är dock kraftigt underfinansierat både i ett internationellt perspektiv och i förhållande till existerande behov. Bristen på resurser gör att förslaget om en marknadsstyrd investeringsstimulans till privat FoU urholkas.

Det är SwedenBIOs önskan att den föreslagna budgeten ökas tiofalt från 200 miljoner kronor till 2000 miljoner kronor per år för att möta andra länders initiativ samt att förslaget revideras till förmån för en svensk kopia av Storbritanniens system för en skatte kredit till FoU.

Inom den föreslagna budgeten ser SwedenBIO att regeringens mål och vision med stödet på såväl kort som lång sikt måste preciseras. Det bör göras klart huruvida det föreslagna stödet ska ses som ett steg på vägen mot ett fullt utbyggt stöd och hur det i sådana fall successivt ska utvärderas och byggas ut. Mot bakgrund av den begränsade budgeten måste kriterierna för att få stöd preciseras tydligare, och de forskningsintensiva företagen bör prioriteras, då det är bland dessa företag som stödet kan förväntas göra störst nytta avseende förslagets mål om ökad konkurrenskraft och affärsnytta.

Synpunkter och kommentarer:

1. Förslaget är kraftigt underfinansierat

SwedenBIO anser att förslaget är underfinansierat i förhållande till målen i förslaget. De 200 miljoner kr/år som förslaget omfattar kan ställas i relation till följande siffror från andra nationella program:

- Norges motsvarighet "SkatteFUNN" delade år 2004 ut över 2000 miljoner kr (1800 miljoner NOK) till 6009 projekt. Summan har växt kraftigt varje år varför siffrorna för 2005 och 2006 sannolikt blir än högre (ännu inte tillgängliga).
- Kostnaderna för Storbritanniens program för skattecredit till FoU uppgick under räkenskapsåret 2004/2005 till dryga 3500 miljoner kr (264 miljoner pund). Då är endast stödet till små- och medelstora företag medräknat. Därtill finns ett stöd till stora företag som investerar i FoU.
- Utlysningen av Forska & Väx har i första ansökningsomgången genererat ansökningar värda 450 miljoner kr redan efter tre månader. Då tre ansökningstillfällen återstår förefaller det troligt att det totala sökta beloppet för 2006 kommer hamna en bra bit över 2000 miljoner kr, att jämföra med budgeten på 100 miljoner kr.

Liggande förslag kan maximalt bevilja stöd till ca 200 bolag och projekt. Därför är det föreslagna stödet varken internationellt konkurrenskraftigt eller svarar mot den stora efterfrågan på skattecrediter för FoU som ansökningarna till Forska&Väx visar på. SwedenBIO anser att nuvarande budgetram är för liten för att rymma en fullgod investeringsstimulans.

SwedenBIO ser två huvudalternativ varav det första förespråkas:

Alt 1: SwedenBIO föreslår att budgeten kraftigt ökas för att kunna möta förslagets högt ställda målsättningar om ökat antal FoU-företag och ökad volym på FoU-investeringarna som helhet (Punkt 1.3, 2:a stycket). Med en 5-10 gånger större budgetram anser SwedenBIO att en svensk kopia av det brittiska systemet för skattecredit till FoU är ett bättre alternativ än nuvarande förslag. Det brittiska systemet är utpräglat marknadsstyrt, förutsägbart för företagen och är väl utrett och dokumenterat.

Alt 2. Inom nuvarande budgetram anser SwedenBIO att målsättningen måste sänkas. Budgeten gör det omöjligt att uppfylla ambitionen om "market pull". Stödet kommer istället i praktiken bli ett anslagssystem där Vinnova fördelar pengar till de bästa förslagen. Med nuvarande budget anser SwedenBIO att stödet bör riktas till de mest forskningsintensiva företagen där det kan väntas göra störst nytta.

2. Målen med förslaget bör förtydligas

SwedenBIO anser att både de långsiktiga och kortsiktiga målen med förslaget är alltför vagt formulerade och att tydliga avstämningpunkter saknas.

Lång sikt: Förslaget brister i klara långsiktiga mål och visioner. Beskrivningen i paragraf 1.2 och 1.3 indikerar en hög ambition som inte på något sätt återspeglas i den begränsade budgeten. Det gör att förslaget haltar. För att bli en verklig katalysator för tillväxt och konkurrenskraft bör

investeringsstimulansen fokusera på FoU-intensiva företag inom områden där Sverige har potential att vara ledande, exempelvis life science och IT/telekom.

- SwedenBIO anser att regeringen bör precisera vilken roll investeringsstimulans för FoU på lång sikt ska ta i svensk innovationspolitik. Om avsikten är att successivt utveckla ett avgörande instrument liknande det norska, brittiska eller franska bör detta klargöras i förslaget. Utan en klar långsiktig målsättning finns risken att fastna i ett anslagsbaserat system som endast är optimalt givet budgetbegränsningen, medan ett marknadsstyrt stöd skulle vara bättre på längre sikt. Det bör även framgå hur regeringen avser följa upp förslaget och successivt arbeta för att förbättra systemet i dialog med nyckelaktörer som SwedenBIO. Tydliga avstämningpunkter bör införas för att dels säkerställa systemets fortsatta internationella konkurrenskraft och dels säkerställa att de långsiktiga målen nås.
- *Kort sikt:* Enligt förslaget ska stödet öka antalet små- och medelstora företag som bedriver FoU-verksamhet, stimulera forskning som inte hade kommit till stånd utan stödet, öka volymen FoU i existerande forskningsbolags och skapa långsiktiga samarbeten mellan företag och mellan företag och akademi. Med nuvarande budget är detta orimligt. Beskrivningarna i paragraf 1.2 och 1.3 måste därför närmare specificera stödets inriktning. I nuvarande utformning riskeras att företräde ges till enklare produktförbättringar inom "low-tech" områden framför industriell spetsforskning inom exempelvis life science och IT/telekom.
- SwedenBIO föreslår att målet med stödet skärps. Inom nuvarande budgetram bör stödet i första hand riktas till de forskningsintensiva företagen där det kan förväntas göra störst nytta. Det är i denna grupp av företag som investeringsrisken är störst vilket leder till underinvestering i FoU utifrån ett samhällsperspektiv. SwedenBIO föreslår att stycket 1.2 omformuleras så att det framgår tydligt att stödet riktas till FoU med betoning på forskning snarare än utveckling. Tidig utveckling av forskningsbaserade projekt måste prioriteras framför mindre produktförbättringar.
- SwedenBIO föreslår att målen under punkt 1.3 tredje stycket omformuleras. Texten "Stödet skall bidra till dessa mål genom att dels stimulera små företag att bedriva verksamhet som inte kommit till stånd utan stödet.." bör ändras till: "*Stödet skall bidra till dessa mål genom att accelerera utvecklingen i redan lovande projekt hos små och mellanstora forskningsintensiva bolag*"

3. Utformning av investeringsstimulansen

Idén med "market pull" är bra men kommer ej att uppfyllas

Statligt stöd/incitament till FoU i företagssektorn kan ges via anslagssystem eller via skatteincitament. Skatteincitament har en effekt av "market pull", d.v.s stöd ges till forskning som marknaden är beredd att investera i vilket borgar för god resursanvändning.

Förslaget sägs ha tydliga inslag av "market pull" vilket är rätt tänkt. SwedenBIO ifrågasätter dock om detta kommer att bli verklighet. Med ett förväntat söktryck på 10 gånger över förslagets budget kommer det att vara nödvändigt att starkt prioritera mellan inkomna ansökningar vilket mer påminner om ett anslagsförfarande.

Osäkerhet om tilldelning minskar nyttan med systemet

Om stödet får karaktär av anslagsförfarande försvinner en stor del av nyttan. Företag och investerare behöver säkra spelregler för att kunna planera investeringar. Om det råder stor osäkerhet kring tilldelningen av stödet kommer det inte att kunna tas med i investeringskalkylen. Stödet får då inte avsedd effekt att stimulera till investeringar i FoU.

- SwedenBIO anser att man på sikt bör sträva efter ett system med dominerande inslag av "market pull" och där det är möjligt att planera investeringar långsiktigt. En svensk investeringsstimulans för FoU bör ha det brittiska systemet som förebild. Storbritanniens skatteincitament för FoU är utpräglat marknadsbaserat. Investeringsstimulansen beräknas som en procentsats av företagets satsning på FoU och stödet ökar därmed för företag som är beredda att göra stora investeringar. Systemet är transparent och gör det möjligt för företaget att långsiktigt planera sin verksamhet utifrån vetskapen att man kommer erhålla stöd för FoU-utgifter.

Stödets storlek

Taket om 980 000 kr per år är lågt även om det är begripligt inom nuvarande budgetram. På sikt bör det ökas. Näringsdepartementet bör följa det arbete kring nya regler för "State Aid" som pågår inom EU. SwedenBIO noterar även att länder som Storbritannien och Frankrike har infört mer omfattande system utan problem med EU-myndigheter.

Kravet på högst 250 anställda:

Den långsiktigt ambitionen bör vara att kravet på högst 250 anställda tas bort. Det viktiga är satsningen resulterar i konkurrenskraftiga svenska bolag oavsett storlek. SwedenBIO anser att ett tak på det maximala stödet som är möjligt att få är bättre än att begränsa stödet till företag med högst 250 anställda.

Utförare av forskningsaktivitet:

SwedenBIO är positiva till att stödet inte villkorar vem som utför forskningsaktiviteten. Detta är positivt främst för mindre företag med begränsade resurser.

Utbetalning av stödet

SwedenBIO har inget att invända mot metoden att ge stöd via kreditering av skattekonto.

Övriga krav på en stödberättigad aktivitet

Enligt förslaget ska en stödberättigad aktivitet ha tydliga huvudmål, delmål, start och slut inom loppet av ett år. Forskningsprojekt löper dock över flera år. Det vore önskvärt om man kunde söka stöd för fleråriga projekt med årlig rapportering. På så sätt vore det möjligt att planera långsiktigt utifrån tilldelad investeringsstimulans.

- Forskningsprojekt är ofta fleråriga. SwedenBIO anser därför att stödet bör omformas så att det ger möjlighet att planera FoU-investeringar långsiktigt. Det bör vara möjligt att söka för flera år i taget.

Ansökan och beslut

Vinnova är en lämplig myndighet för att ansvara för stödet. Det är viktigt att ansökningsprocessen blir enkel och att bedömningsprocessen blir så snabb och transparent som möjligt.

- SwedenBIO föreslår att kriterierna för att få stöd skrivs kortare och mer precist, gärna i punktform. Med tydligare kriterier skulle företag lättare kunna bedöma möjligheterna att få stöd och kunna överväga om det är värt att ta fram en ansökan.
- SwedenBIO anser att möjligheten att löpande söka stödet under året är positivt. Särskilt för små företag med mycket begränsade resurser är detta av stor vikt.
- För att kunskap om stödet framgångsrikt skall nå de tänkta bolagen bör Vinnova uppmuntras att etablera samarbete med industriföreträdare för att marknadsföra möjligheten. Exempelvis är SwedenBIO villigt att bidra med information på den nationella webportalen för bioteknik www.swedenbio.com samt riktade e-post utskick till ledande personer i industrin.

Process:

I sammanställningen har SwedenBIOs arbetsgrupp inom finansfrågor deltagit. Arbetsgruppen samlar företrädare för bioteknikindustri och investerare. Gruppens medlemmar är företrädare för: Active Biotech, Affibody, Attana, Biacore, Biovitrum, Creative Peptides, Healthcap, Industrifonden, Karolinska Development och Scandinavian Life Science Venture. Materialet har sammanställts av Mats Berggren och Markus Wistrand.

Per-Erik Sandlund, VD

Wallingatan 24
111 24 Stockholm
Tel. 08-2136 01/-02

Mats Berggren
Ansvarig SwedenBIOs arbetsgrupp för finansfrågor

Markus Wistrand